VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za kraslicemi, archeologickým pokladem a přírodou do Krumvíře

GPS souřadnice: 48.9890256, 16.9146711

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí po rovince nejprve obcí a pak krásnou přírodou. Hádanky jsou určeny pro děti od 5 let. Výlet je možné jet s terénním kočárkem a na terénním kole (polní cesta). Pejsky vzít můžete také, ale v obci musejí být na vodítku.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 250 kilometrů zvládnete asi za 3 hodiny. Jedete po D1 do Brna. Sjedete u Slavkova a drandíte přes Klobouky u Brna až do Krumvíře.

Parkování: Zaparkujte před penzionem Pod Humnama, kde se také můžete ubytovat. Doporučujeme!

Spolek pro muzeum (https://spolek.webnode.cz)

Muzeum je v současné době otevřeno pouze v rámci konání jednotlivých akcí a na základě předchozí domluvy.

WC: Veřejné WC bohužel v obci není, ale můžete využít Občerstvení na hřišti (u tenisových kurtů).

Možnost občerstvení: Občerstvení na hřišti, Točená zmrzlina

Ubytování: penzion Pod Humnama.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Tovačov, Cimburk, Moravské Toskánsko, Valtice, Moravská Amazonie, Kyjov, Tvrdonice, Vlkoš.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali bráškové Jiří a Jan ze Slavkova.

Postřehy dětí:
Jíra (6 let): „My jsme našli všechno – i studánku.“
Honza (9 let): „To byl dobrý výlet, na konci jsme si dali zmrzlinu na hřišti.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

na jižní Moravě se v malebné vesničce Krumvíř lidé věnují pěstování vína už stovky let. Obec však není známá jen vinařstvím. Proslula také režnou užitkovou keramikou, významným paleontologickým nálezem, škrabanými velikonočními kraslicemi a dodržováním tradic. A samozřejmě je zde nádherná příroda. Trošku jiná, než jste v Čechách zvyklí. Provedeme vás kolem památek města, zaluštíme si, abychom odhalili tajenku, zamáváme vlaštovkám a nutriím. A samozřejmě zapátráme po obrázcích. Nakonec se projdeme nádhernou přírodní památkou a ukážeme vám unikátní vrt do země. O krtčí díru ale nejde. Ptáte se, o co tedy? Pojďte s námi na výlet a dozvíte se!

Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s obcí Krumvíř a penzionem Pod humnama a je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, zveme vás do krásné jihomoravské vsi, kde se stále udržují tradice. V době festivalů a veselic zde můžete potkat domorodce v krojích. Také se tu můžete naučit, jak vyrobit zvláštní kraslici. Nebo vyrazit do přírody, kam vás zavede druhá část našeho výletu. Objevíme studánku, vzácné rostlinky a samozřejmě si zazpíváte, jak už to na našich výletech bývá zvykem.

Stejně jako k našim ostatním výletům jste i k tomuto dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst správné texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny dnešní úkoly. Umíte-li už psát, doplňte písmenka do tajenky a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Za kraslicemi,
archeologickým pokladem
a přírodou do Krumvíře
START
CÍL

Doplňovačka

Jdeme na to!

Zaparkujte u penzionu Pod Humnama (https://podhumnama.cz), ve kterém se také můžete ubytovat, protože v něm najdete všechno, co k odpočinku po výletě můžete potřebovat.

Věděli byste, co jsou humna?

Starší výraz, který označuje **pozemky** přiléhající k hospodářským stavením. Humna často najdeme **za domem nebo statkem**. Tradičně šlo o **dvory, zahrady nebo louky**, kde se sušilo seno, skladovalo dřevo, mlátilo obilí nebo pásl dobytek.
Vzpomenou si rodiče či prarodiče, kdo je za humny v české filmové pohádce z roku 1982? Schválně!

U parkoviště najděte šipky cyklostezek. Jsou zde dvě – modrá a červená. Část názvu mají společný. Začíná slovem VINAŘ.

1. **Opište druhý řádek názvu.**

Ano, taky se nám to zdá dosti krkolomné, ale pro potřeby tajenky to postačí. :)

Meteme si to k penzionu a vyhlížíme **památník obětem války**. V obci je jich hned několik. První najdeme nedaleko základní a mateřské školy, které jsou jen pár metrů od vás

Poznáte stromy, které pomník obklopují?

Vidíte o kousek dál na zdi u školy obrázek? Který ze školáků je vám nejvíce podobný?

Na zdi je také namalované jedno zvíře.

2. **Které zvíře je na zdi?**

Vydejte zvuk, který zobrazený živočich vydává, vraťte se k penzionu a vyrazte do centra obce. My vám k tomu trochu povyprávíme o tom, kde jste.

Jak už jste asi postřehli, vesnice Krumvíř leží na jižní Moravě. Přesněji na hlavní silnici mezi Brnem a Hodonínem. Má přibližně 1 200 obyvatel, což není málo. Je obklopená vinicemi a krásnou přírodou. Pyšní se dlouhou a bohatou historií. První písemná zmínka o Krumvíři pochází z roku 1350, což znamená, že je mu letos – v roce 2025 – 675 let. To by byly narozky! Museli byste vykrást svíčkárnu…

Je tady také někdo tak starý? :)

Znáte nějakou pohádkovou postavu, která je opravdu stará? Nás napadá ta, co měla zlaté vlasy a o tři přišla. Pak samozřejmě také všechny čarodějnice a ježibaby.

Jedna z princezen zase spala například 100 let. Kdyby nehajala pohádkově, ale doopravdy, musela by to být stařena, o kterou by si princ neopřel ani kolo, ani koně. Natož aby ji líbal. Naštěstí spala začarovaně, takže… Která to byla?

V době založení žili v Krumvíři lidé, kteří se živili hlavně zemědělstvím. Později se začali věnovat i pěstování vinné révy, která se pro tuto oblast stala typickou.

Vinnou révu tu u domečků uvidíte skoro všude. A o schopnosti něco vypěstovat svědčí i nádherné zahrádky před krásně upravenými domky.

Zkuste najít poštovní trubku u domečku čp. 288.

Najde někdo o kousek dál zvonkohru?

Jen bystrozraké dětí objeví keramickou dýni na halloweenském květináči. A hned o kousek dál také keramický domeček pro skřítky.

Najdete na domku čp. 334 pejska?

Všechno jste našli? Vy jste tedy šikovné děti!

Během staletí se vesnice měnila. Lidé stavěli nové domy, kostel a školy. Také si však uchovávali staré tradice, například lidové písně, kroje a slavnosti. V Krumvíři se dodnes konají folklorní akce, kde místní zpívají, tancují a připomínají si, jak žili jejich předkové. Známé jsou třeba tradiční slavnosti *Kraj beze stínu* a každoroční srpnové *Bartolomějské hody*.

Jak už jsme si v úvodu říkali, Krumvíř samozřejmě neproslul jen jucháním. Je znám také díky režné užitkové keramice, škrabaným velikonočním kraslicím a významnému paleontologickému nálezu z roku 2009, který byl doslova vyhrabán z hliniště závodu Keramika Krumvíř. O konci zdejších hrnčířů si povíme za chvíli…

No, i všechno zlé bývá někdy k něčemu dobré. Možná se ze zániku Keramiky Krumvíř radují paleontologové. Dali se totiž slyšet, že by tu chtěli kopat mnohem více, než zatím mohli. Třeba najdou zkamenělou velrybu…

Pojďme ale k něčemu menšímu, co nemusíte hledat, ale musíte si to udělat. Nebo si to koupit. Ano, řeč je o škrabaných kraslicích. Víte, jak se taková kraslice dělá?

Nejčastěji se nejdřív vajíčko nabarví tmavou barvou – třeba červenou, modrou nebo černou – a potom se pomocí ostrého nástroje – třeba špendlíku, jehly nebo nožíku – opatrně vyškrabují různé motivy. Může jít o kytičky, srdíčka, vlnky nebo lidové ornamenty. Při škrábání se vlastně odstraňuje vrchní barevná vrstva skořápky. Pod ní se objeví světlejší barva, většinou přírodní bílá. Čím přesnější a jemnější je ruka škrabalky či škrabálka, o to hezčí a složitější může vzor být. Tato technika vyžaduje hodně trpělivosti a citu, protože nesmíte přitlačit ani moc, ale ani málo. Vejdunky – vyfouknutá vejce – jsou křehké. Výsledkem jsou ovšem opravdu krásné a originální kraslice, které se často používají jako velikonoční výzdoba nebo dárky.

Přicházíme ke **Kulturnímu domu**. Rostou kolem něj jehličnaté stromy. Poznáte je?

Najděte si šišku a zkuste jeden z pichláčů trefit.

Pokud byste v těchto místech prošli uličkou, dostali byste se k obecnímu úřadu. Co byste na něm viděli? Přece znak obce. Je rozdělený šikmou čarou na dvě části – horní stříbrnou a dolní zelenou. Symbolizuje dvě důležité součásti zdejšího života. Hrozen vína představuje vinařství, které je pro obec velmi důležité. Nůž připomíná řemesla a práci rukama, které tu byly v minulosti více než potřebné.

Třeba na znak ještě dnes narazíme! :)

Na konci ulice odbočíme doleva a zastavíme se před budovou **hasičské zbrojnice**.

Najděte zde znak místních hasičů. Je na něm zvířátko.

3. **Jak se nazývá samička tohoto opeřence?**

Pod střechou mají hnízda vlaštovky. „Domečky“ si staví z vlhké hlíny nebo bláta, které sbírají v okolí vodních ploch, kaluží nebo příkopů. Aby jim dílo nerozpustil první deštík, volí pro hnízda chráněná místa. Často to bývá pod střechami budov, ve stájích nebo na trámech. Materiál nosí v zobáčcích a postupně ho lepí, kam je třeba. Stavba trvá několik dní a na jejím dokončení se podílejí oba rodiče. Do hnízd vkládají drobná stébla, peří nebo trávu, aby byla pro mláďata měkčí a pohodlnější. Vlaštovky si často budují příbytky na stejných místech. Šetří si tím práci. Stará hnízda jen opraví a zpevní a můžou se pustit do práce na dětech.

4. **Jakou barvu má vlaštovka?**

Znáte nějakou pohádku, ve které se vyskytuje vlaštovka?

Objevuje se třeba v krásné pohádce O Malence od Hanse Christiana Andersena. Vypráví o drobné dívence, která se narodila z květiny a byla tak maličká, že si mohla ustlat v oříškové skořápce. Jednoho dne ji unesla ropucha, která ji chtěla provdat za svého syna. Malenka pak prožívala různá dobrodružství. Na své cestě potkala zraněnou vlaštovku, o kterou se s láskou starala. Pomohla jí, aby se uzdravila. Na jaře ji vlaštovka za odměnu odnesla pryč z temného podzemí, kde Malenka nechtěla žít.

Kdo by chtěl být maličký jako Malenka a létat do školky či školy na vlaštovce? :)

My ne, protože nemá pilotní průkaz a mohla by nás pozřít.

Dojdeme až k hlavní silnici. Napravo je pumpa. Najdete na ní trojzubec? Který řecký bůh ho v pověstech používal?

Opatrně přejdeme silnici a vyrazíme doprava ke kostelu.

Zamyslete se, co by tak mohl znamenat název obce. Krumvíř, Krumvíř… Nám naskočil nějaký nástroj na kopání. Nebo také nadávka. Co vám?

Z kronik jsme zjistili, že slovo pochází z německého výrazu *Grüne Wiese (Zelená louka)*, což znamená, že byla obec založena na dosud nezastavěném území během kolonizace ve 13. století. Tedy na oné známé zelené louce, kde zatím není vůbec nic. Písemné zmínky o obci se objevují od roku 1350. Ať už se jí říká *Grunwizen*, později *Gruenwisch*, *Gronvíř*, *Kromwierž* či jinak, stále jde o náš Krumvíř. Tato současná podoba se konečně napevno usadila v 19. století. Pravděpodobně to bylo vlivem přizpůsobení českému jazykovému prostředí, které se inspirovalo jinými místními jmény končícími na *-íř*, jako je například *Kroměříž*.

Pěšinka do kopce nás vede ke kostelu. Podívejte se nalevo. Vidíte keramická zvířátka? Která z nich můžete potkat v naší zemi a která si vesele pobíhají daleko za oceánem?

Od fauny skočíme rovným skokem do katechismu! Jistě, ani výuka náboženství nám není tak úplně cizí. Až na ty obří mezery… :)

Víte, kdo byl svatý Bartoloměj?

Jeden z dvanácti apoštolů, tedy Ježíšových nejbližších přátel a pomocníků. Cestoval po různých zemích a všude vyprávěl o Bohu, lásce a pomoci druhým. Byl většinou oblíbený, protože byl dobrý, statečný a vždy se snažil pomáhat těm, kdo to potřebovali. Podle starého vyprávění odešel až do dalekých krajů, kde se snažil seznámit s Ježíšem a jeho příběhem různé „divochy“, kteří o něm ještě neslyšeli. Mnozí však nebyli na jeho slova zvědaví. Měli své bohy, o jiné nestáli. Přestože se na Bartoloměje na mnoha místech zlobili, nikdy se nevzdal. Kvůli své víře nakonec zemřel. I díky tomu se stal svatým. Je patronem rolníků, řezníků a vinařů. Proto není divu, že právě zde, kde se lidé odjakživa starají o vinice, mu zasvětili kostel.

Kostel svatého Bartoloměje je hlavní církevní stavbou obce a také nejvýraznější zdejší dominantou. Jeho výstavba byla zahájena v roce 1868. Dokončena byla o dva roky později. V jakém to tedy bylo roce?

Architektonicky se jedná o jednolodní stavbu s obdélníkovým půdorysem. Výrazným prvkem svatostánku je čtyřboká věž. Je vidět již zdálky. Vnitřek kostela krášlí vitrážová okna, na nichž jsou vyobrazeni svatí. Například Alois, Josef, Václav, Anna, Panna Maria a Barbora. Na hlavním oltáři se nachází socha svatého Bartoloměje.

Před kostelem stojí litinový kříž z roku 1872, darovaný rodinou Čejkových. Nevíme přesně, proč kříž darovali, ani se to nikde nepíše. Často tak ale lidé děkovali vyšším silám za přežití nemoci, ochranu před neštěstím, za dobrou úrodu a podobně.

Moc si ale krucifix neprohlédnete, protože je vidět jen jeho zadní část.

O to lépe a pozorněji se ovšem můžete zadívat na sochy dvou věrozvěstů (neplést se zvěrověstci! :)).

5. **Co drží v pravé ruce Cyril?**

Věrozvěsti jménem Cyril a Metoděj přišli podle starých pověstí na Velkou Moravu, aby lidem přinesli víru a vzdělání. Byli to bratři, pocházeli z města Soluň (dnešní Řecko) a uměli mnoho jazyků. Když se kníže Rastislav obrátil na byzantského císaře s prosbou, aby mu poslal učitele, kteří by lidem vysvětlili křesťanskou víru v jejich vlastním jazyce, císař vybral právě Cyrila a Metoděje. Bratři tedy v roce 863 přišli a přinesli s sebou písmo, které vytvořili – hlaholici. Díky tomu se lidé mohli začít učit číst a psát ve svém jazyce. Přeložili také části Bible a další knihy. Pomáhali lidem nejen s vírou, ale i se vzděláním a zákony. Proto si je dnes připomínáme jako věrozvěsty – tedy ty, kteří přinášejí víru a znalosti.

Vracíme se stejnou cestou až k hasičské zbrojnici. Jdeme rovně, tentokrát ale přejdeme potok Kašnice a teprve poté odbočíme doprava. Cesta nás vede k **fotbalovému hřišti** a také k několika dětským hřišťátkům. U nich odbočíme doprava. A přes mostek se pak zase vrátíme k penzionu, odkud jsme startovali.

Dětská hřiště jsou tady moc hezká, můžete si na nich pod stromy pohrát. Také si při té příležitosti prohlédněte místa, kde se koná oblíbený folklórní festival *Kraj bez stínu,* o kterém jsme dnes již mluvili.

Až budete přecházet most, možná si všimnete zvířátka, které se zde hojně vyskytuje.

Nutrie říční vypadá jako malý bobr. Až na to, že jí chybí jeho typický plochý ocásek. Má normální, takový tlustší krysí. Nozdry má docela vysoko kvůli dýchání při plavání. Někdy jí při něm z vody opravdu kouká málem jen čumák. (Když se nechce potápět, to pak zahučí pod hladinu celá.) Poznáte ji také podle velkých oranžových zubů. Nutrie žijí ve skupinách. V každé je většinou jeden samec, více samic a mláďata.

V kožíšku z nutrií jsme u nás ještě poměrně nedávno potkávali nóbl dámy. Dnes už jejich kožichy můžeme obdivovat většinou jen naživo – přímo na nutriích. Nutrie se také objevovaly na talířích. Hlodavcům ale asi někdo prozradil, že nebezpečí, že si z nich někdo vyrobí rukávník nebo si je dá k obědu, už není tak velké. Tyto původně jihoamerické vodní krysy se poměrně běžně potulují kolem českých řek a žerou lidem ochotně z ruky. Přísuny stravy jim svědčí, množí se jako o život. A začínají ztrácet kouzlo, protože za nimi zůstává jenom spoušť. ***Nutrie často obývají kilometry říčních břehů, které doslova rozhrabávají, když si v nich hloubí nory či hledají potravu.*** *Ničí také vodní díla.*

Vyrážíme do přírody! Za parkovištěm se chytneme asfaltky. Opět přejdeme potok a na křižovatce odbočíme na pěšinu vlevo (po té vpravo se pak vrátíme).

Věděli jste, že je Krumvíř významnou paleontologickou lokalitou známou díky nálezům fosilií starých 22 milionů let? V oblasti bývalého hliniště keramičky (tedy kousek odsud) byly objeveny zkamenělé pozůstatky mořských ryb, korýšů a rostlin. Což je bezva, protože lze z na první pohled nudných kamenů po omytí zjistit cenné informace o ekosystému tehdejšího prehistorického moře. Krumvíř tyto vykopávky zařadily mezi nejvýznamnější naleziště prapradávné minulosti v České republice.

Vzpomenete si na nějakou pohádku či večerníček, které se odehrávají v pravěku?

Co třeba *O človíčkovi?* Nebo také jeden díl příběhů školáků ze 3. B. Jak se jmenovali? Jasně, Mach a Šebestová. A jak se jmenuje jejich spolužák, který měl angínu?

Křestní jméno po vás nechceme, ona vlastně žádná ve Večerníčku ani nezazní. Nebo si snad vybavíte, jak na hrdiny volala maminka? Nevybavíte, protože na ně nevolala. Jaká jména byste jim dali vy? My Petr a Eva. Petr Mach a Eva Šebestová, to zní docela fajn, že? :) Nebo by byli lepší Adam a Eva? Romeo a Julie? Eva a Vašek? Libuše a Přemysl?

Odbočíme po pěšině doprava a můžeme si klidně zanotovat.

My jsme žáci 3. B,
bereme však na sebe
podobu zajíce,
žirafy či krabice
(to je pěkná směsice).
Můžem bejt i rohože,
a to všechno protože,
vlastníme nakrátko
utržené sluchátko.
(Taky jedno ….)

6. **Doplňte chybějící slovo v písničce.**

Po asfaltce pomalu vycházíme z obce. Zastavíme se u bývalého slavného podniku.

Keramika Krumvíř byla tradičním výrobcem užitkové a okrasné keramiky. Milované byly především její kameninové výrobky, jako jsou hrnce na zelí (zeláky) či sádlo (sádláky), formy na velikonoční beránky a další kuchyňské zázraky. Podnik v obci působil více než 30 let. V roce 2023 byla bohužel jeho činnost ukončena.

Nalevo zamáváme pasoucím se kravičkám, co se zde mají přímo luxusně. Krásná pastvina, potůček a mnoho stromů, pod kterými se mohou schovat, když prší nebo je horko, … Co víc by si každá kráva mohla přát! A ty výhledy! Také vás třeba „bere“ svah před vámi?

Jak se vám líbí zdejší příroda? Krajina je tady trošku jiná než jinde v republice, že? Čím je jiná? Zkuste ji popsat.

Pěšina nás přivede až k místu, které je chráněno zákonem. Nebojte se, policista u něj nestojí. I tak tady ale nesmíte ničit ani dělat nepořádek nebo hluk. Proč? Hned se dozvíte.

Přírodní památkou byly **Louky pod Kumstátem** vyhlášeny 17. března 1955. Jejich rozloha činí přibližně 7,4 hektaru. Což je něco přes 7 velkých fotbalových hřišť. Tato oblast je významná díky zachovalým stepním loukám, které jsou domovem mnoha vzácných a chráněných druhů rostlin. Mezi nejvýznamnější patří katrán tatarský, hadinec nachový, koniklec velkokvětý, kavyl sličný a kavyl chlupatý.

Kavyl? Copak to asi je? Něco od kávy? To asi ne…

Na úbočí se ve vrcholném jaře stříbřitě leskne záplava kavylových trávníků. Asi by se v našich zemích nenašel přírodovědec či „přírodomil“, který by královnu moravských stepí neznal či o ní neslyšel. Květnové moře stříbřitých kavylů vlnící se ve větru je zdaleka viditelné…Tyto porosty mohou být pozůstatkem poslední doby ledové. Nějak tak jako dnes nejspíš vypadalo toto místo i tehdy.

Než se odhodláme naplno funět do kopce, ukážeme vám ještě jedno tajné místo. Popojděte o pár metrů dál za odbočku vedoucí do kopce. A tam, kde se proplétají větve velkého kaštanu a lípy, sejděte ze stráně. Mrkne tam na vás modravým očkem krásná studánka.

My ji hledali patnáct minut. Třeba budete rychlejší! Schválně! :)

Od studánky se pustíme do obávaného kopečka. Abychom to ale s pohybem nepřeháněli, zastavíme se u cedule s nápisem *PŘÍRODNÍ PAMÁTKA*.

Najděte na ní šelmu.

7. **Jakou barvu mají její drápy?**

Jakou barvu mají vaše drápky? Pokud stejnou, jakou má krumvířský lev, měli byste jít k doktorovi… Nebo jste si možná jen hráli s pampeliškou. I tu tady na jaře vidíme kvést.

Králem zdejších luk je ale bezesporu katrán tatarský. Co to je? Až metr vysoká vytrvalá bylina z čeledi brukvovitých. Vyskytuje se v oblasti střední a východní Evropy, její areál však zasahuje až na jihozápadní Sibiř. U nás je možné rostlinu vidět jen ve zdejších kopcích. A ještě vzácně! Katrán je úchvatný v kteroukoli roční dobu, nejvíc však asi upoutá na jaře, kdy je rozsvícen bělostnými květy, které vypadají jako obří koule. Na podzim zase keře předvádějí, proč se jim říká „stepní běžci“. Po odkvětu se totiž jejich nadzemní část odlomí a je unášena větrem. Kutálí se jako „uťatá hlava Tatara“ (právě takhle ji viděl básník Jan Skácel) a za běhu stepí rozsévá semena.

Uf – jsme nahoře! Pěšina nás stáčí kolem vinohradů doprava. My ale ještě vrhneme jeden pohled doleva. Proč? Chceme spatřit bažinku.

Louky pod Kumstátem se skládají ze dvou částí. Jmenují se Sklenářův kopec a Lesík. První část najdete na konci suchého koryta levého přítoku Spáleného potoka, druhou na příkrém svahu údolí téhož potoka. Obě části jsou součástí Kyjovské pahorkatiny a nacházejí se v nadmořské výšce 180 až 240 metrů. V roce 2003 byl navíc severně od Krumvíře vybudován mokřad o rozloze 0,9 hektaru, který slouží k ochraně vodních živočichů.

Kromě vzácných rostlin miluje tuto bažinku také řada teplomilných druhů hmyzu, ptáků a obojživelníků. Znáte nějakého obojživelníka? Co třeba žabky? V mokřadech jich žije hned několik druhů.

Pokud jsou tu rosničky, jistě by je tady mohli lovit meteorologové. Jsou totiž jejich patronkami a odbornými poradkyněmi. Proč právě tyhle žabky? Protože rosničky dokážou předpovídat počasí. Přesněji řečeno jeho změny. Dejte rosničce do velké zavařovačky žebříček a… Když vyleze na jeho vrchol, bude pravděpodobně jasno nebo slunečné počasí. Když zůstane na spodních špryclích nebo na zemi, může to znamenat blížící se dešťové či chladnější dny. A pokud třepe nohama, mohlo by to signalizovat možnost bouřek nebo deště. (Nebo že by přepracování a infarkt?)

Prý je to mýtus, ale nejsme si tak jisti, zda si třeba právě sem nechodí meteorologové své malé pomocnice opatřovat. Třeba pro případ, že by se jim rozbily počítačové modely. Nejspíš je tu ale skutečně neuvidíte. Rosničky jsou chráněné,

takže je musejí lovit tajně…

Znáte i nějaké jiné žáby?

8. **Jak se jmenuje velká žába s bradavičnatou kůží?**

(pokud je ve slově písmeno CH, napište ho do jednoho políčka)

Všude kolem sebe vidíme vinice. Budou nás provázet až do konce výletu. A z vrcholů kopců před vámi kynou poutníkům krásné osamocené stromy. Och, jak nádherné panorama! Hotový přírodní obraz spokojené samoty.

My ale odbočujeme doprava a pomalu se stáčíme k obci.

Ve zdejším kraji se lidé věnují pěstování vína už stovky let. První zmínky o vinicích v této oblasti sahají až do středověku. Už tehdy lidé zjistili, že zdejší půda a počasí jsou pro révu vinnou jako stvořené. Slunce tu svítí často, půda je úrodná a kopečky chrání rostliny před větrem. To všechno pomáhá vínu chutnat výjimečně dobře.

Když chcete mít krásné hrozny a chutné víno, musíte se o vinici pečlivě starat celý rok. Na jaře se réva probouzí, a tak ji vinaři zastřihují. Tomu se říká řez. Pomáhá to rostlině soustředit sílu jen tam, kde je potřeba. Pak se kontroluje, jestli rostlinky nemají škůdce nebo plísně. Někdy se musí postříkat speciální ochranou. Ale vždy jen tolik, kolik je nezbytně nutné, aby to neškodilo přírodě. V létě hrozny rostou a zrají. Vinaři odstraňují přebytečné listy, aby se sluníčko dostalo až ke šťavnatým kuličkám. Když přijde podzim, přichází to nejdůležitější –vinobraní. Hrozny se sbírají ručně nebo strojně, ale vždy opatrně, aby se nepoškodily. Pak se z nich lisuje šťáva a začíná se vyrábět víno.

Znáte, rodiče a prarodiče, nějaké filmy nebo seriály, ve kterých hrají hrozny důležitou roli? My si vzpomněli na české *Bobule,* seriál *Vinaři* nebo *Operu na vinici*.

Z těch zahraničních se nám vybavily filmy *Dobrý ročník* (film o londýnském bankéři, který zdědí vinici v Provence) a *Pod toskánským sluncem* (romantický příběh o ženě, která si koupí dům v Toskánsku a začne nový život). Ale určitě jsme na něco zapomněli. Možná na *Hrozny hněvu*…

Přicházíme na křižovatku, ze které si před sestupem do obce uděláme malou odbočku doleva. Nejprve si ale vyzvedneme písmenko na mapě, která stojí u altánku. Konečně zde vidíme znak obce. Kdo ho najde jako první?

9. Opište název mapy a místa.

Vyrážíme doleva k vrtu!

Vypadá zvláštně, že? Úplně jinak než třeba v amerických filmech.

Průzkumný vrt Krumvíř 3 je ambiciózní projekt společnosti Moravské naftové doly (MND). Cílem tohoto vrtu je objevení nových ložisek zemního plynu a ropy v hloubce přes 4 300 metrů, což z něj činí nejhlubší vrt, který společnost realizovala za posledních třicet let. Souprava Bentec 350, která tu vrtá, je schopna dosáhnout hloubky až šesti kilometrů. Díra je vedena šikmo, navíc ve tvaru písmene J. Projekt je raději anglicky (aby to tolik nebilo do očí) charakterizován jako: *High risk – high reward*. Což znamená, že existuje značné riziko, že bude vrt napr*. Podle odborníků je pravděpodobnost úspěchu přibližně 16 %. Ale v případě nálezu by to byla paráda. Mohlo by jít o jedno z největších ložisek zemního plynu v České republice! Což by mělo významný dopad na energetickou soběstačnost regionu. Good luck!

Vracíme se na křižovatku polních cest a šupajdíme z kopce zpátky do obce. Opět nás doprovázejí vinice. A tak i jedna z posledních dnešních otázek bude patřit jim.

10. **Jak se jmenuje usušená kulička hroznového vína?**

I když je to ostuda, nepoznáme, jestli kolem nás roste budoucí bílé nebo červené. Budeme se muset zeptat. Co však milujeme – i když jsme znalci vín na baterky –, jsou barevné tóny bílých vín. Některé jsou zlatavé jako roucho pohádkové postavy jménem Slunečník. Vzpomenete si, kdo byla jeho sestřička? A jak se jmenovali další bráškové?

Z hlediska barevnosti ovšem Slunečník vede. Je to zlatý kluk! O zlatě si ale povídat nebudeme. Než se však dostaneme k božím mukám, povíme si něco o jiném žlutavém nerostu. O jantaru.

Proč? Tak poslouchejte. Protože místa, jimiž kráčíme, ležela na důležité křižovatce cest – především odbočky takzvané

jantarové stezky.

Víte, co je to jantar?

Jeden z nejstarších a nejhledanějších pokladů. Zlato moře. Ve skutečnosti obyčejná zkamenělá pryskyřice. Smůla, co se nám v lesích lepí na paty. Ovšem letitá. Stáří jantaru se nejčastěji pohybuje kolem padesáti milionů let. Pochází z prvohor až čtvrtohor. Jde o pryskyřici, která na místech, jež později zaplavila moře, vytékala z borovic. Jak si tak lepivě tekla, přilepily se na ni kousky rostlin, občas nějaký ten hmyz. Pomalinku se potopily… Navždy. Působením tepla a tlaku pryskyřice postupně zkameněla. Co bylo v ní, zůstalo perfektně zakonzervováno. Proto se dnes vědci pokoušejí dostat například z komárů, kteří zůstali v pryskyřičných valouncích uvězněni, třeba DNA dinosaurů. (DNA je deoxyribonukleová kyselina, nositelka genetických informací.) Pokud v pradávném komárkovi zůstala kapka ještěří krve z večeře, je to teoreticky možné. Jestli nás ale paměť neklame, zatím se to podařilo pouze režisérovi Stevenu Spielbergovi ve filmu *Jurský park*. :)

Jedním z nejděsivějších masožravý dinosaurů, kteří ve snímku hráli, byl tyranosaurus rex. Neměl žádného přirozeného nepřítele. Určitě ho znáte. Všechny děti totiž znají dinosaury. Nebo se snad mýlíme? :)

Ale zpět k jantaru. Jantary jsou barevně rozmanité. Od tmavě hnědé přes světlou až citronově žlutou.

Nás ale zajímá jantar, který se převážel po jantarové stezce! Zřejmě byla jednou z nejstarších a zároveň nejznámějších obchodních cest spojujících sever Evropy s jihem. Existovala již dlouho před naším letopočtem. Na našem území vedla Moravou. V římských časech se prý klikatila od Baltu Moravskou bránou do Carnuntumu (u Vídně)… Čili kousek odsud.

Došli jste k božím mukám?

Boží muka *jsou malé kamenné nebo dřevěné sloupkové kapličky, které stojí většinou u cesty, na poli nebo na kraji vesnice. Jsou to místa, kde se lidé mohou na chvíli zastavit, pomodlit se nebo jen v tichosti vzpomenout na něco důležitého. Bývají postavena tam, kde se stalo něco smutného nebo nebezpečného. Třeba nehoda. Nebo se tam někdo kdysi dávno ztratil. Uvnitř božích muk bývají obrázek, kříž nebo soška svatého. Lidé v minulosti hodně putovali pěšky nebo na voze, a když šli kolem božích muk, často se zastavili, aby si odpočinuli a poprosili o šťastný návrat domů.*

Obejděte kapličku a najděte nápis.

10. **Opište první mužské jméno v textu.**

Jupí, máme hotovo. Co to na nás kouká z tajenky? Přece název obce, ve které jsme si to dneska tolik užili! Přesněji překlad jejího úplně prvního německého jména. Kdo si vzpomene, ve kterém místě trasy jsme si o něm říkali? :)

Seběhneme z kopce a jsme v cíli. Máme hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Děkujeme vám, že jste s námi šli na výlet, a děkujeme také obci Krumvíř a penzionu Pod humnama a to za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

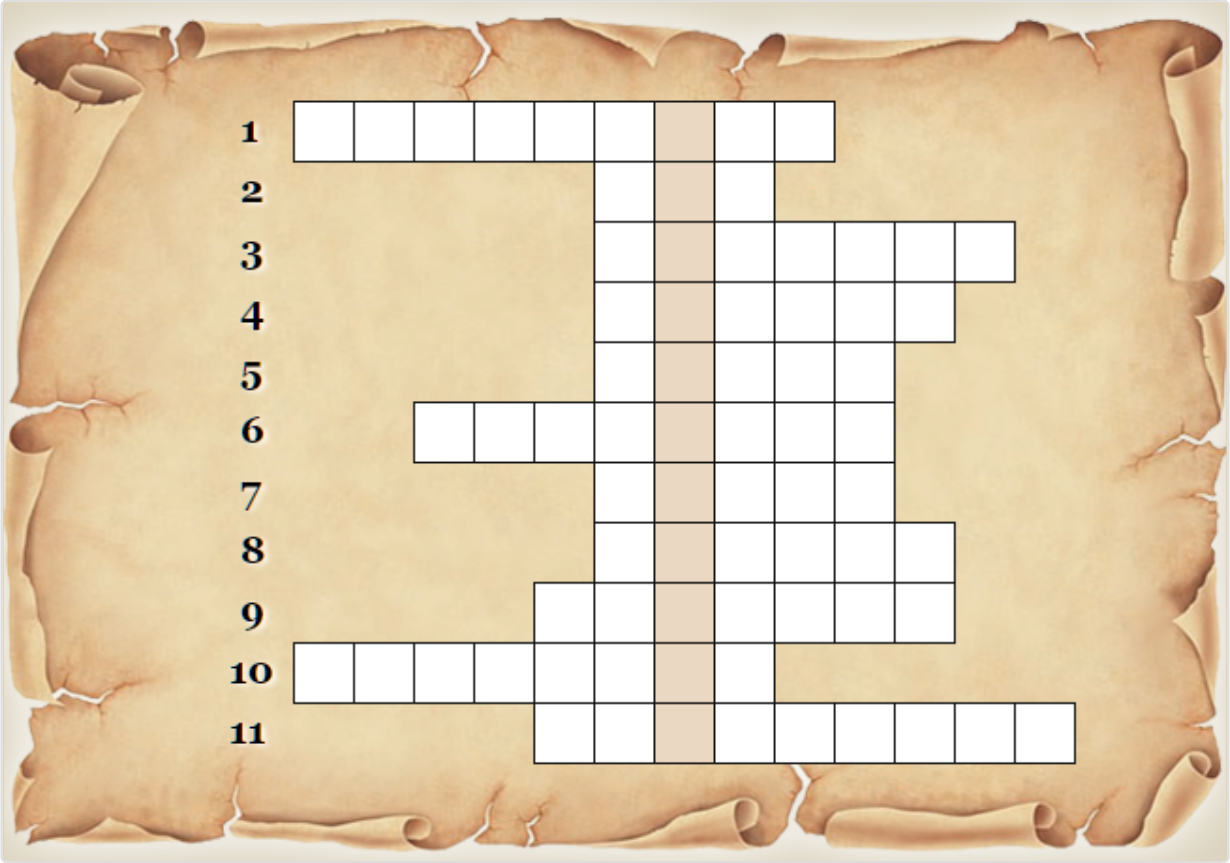
V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, www.slovacko.cz, pamatkovykatalog.cz, www.krumvir.cz, www.birdlife.cz.

Tip navíc:
Pokud byste odbočili na hlavní křižovatce v obci doleva, za pár minut byste se dostali k dalšímu zajímavému místu.

Vesnická usedlost čp. 213 je ukázkou typické vesnické zástavby z roku 1896. Kombinuje nepálené i pálené cihly s dřevěnými stropy i podlahami. Spolek pro muzeum odkoupil tento dávný klenot lidové architektury od majitelů v roce 2015 prostřednictvím obecního úřadu. Už v roce 2016 byla dokončena celková rekonstrukce vnitřních prostor včetně průjezdního mlatu. Nyní se v usedlosti nacházejí stálé výstavy zobrazující život na vesnici. V muzeu se pravidelně pořádají dětské tábory, výtvarné workshopy nebo krátkodobé výstavy u příležitosti Velikonoc, Vánoc, místních hodů nebo folklorních slavností Kraj beze stínu. *Ke stavení patří také vinný sklep a zahrada s bylinkami. Prostory muzea jsou velmi fotogenické, což dokládá i zájem z řad profesionálních fotografů nebo módních návrhářů.*

Otázky k tajence

1. **Opište druhý řádek názvu.**
2. **Jaké zvíře je na zdi?**
3. **Jak se nazývá samička tohoto opeřence?**
4. **Jakou barvu má vlaštovka?**
5. **Co drží v pravé ruce Cyril?**
6. **Doplňte chybějící slovo v písničce.**
7. **Jakou barvu mají jeho drápy?**
8. **Jak se jmenuje velká žába s bradavičnatou kůží?**
9. **Opište název mapy a místa.**
10. **Jak se jmenuje usušená kulička hroznového vína?**
11. **Opište první mužské jméno v textu.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 06.11.2026 18:22